

Ansökan om tillstånd för miljöåtgärder LP-257-2026-00357 / Vols

Byggnads- och miljönämnden 25.08.2026 § 94

574/10.03.00.06/2026

Beredare	Miljöplanerare Merja Puomies fornamn.efternamn@kirkkonummi.fi , tfn 09 29671 (växel)
Beslutsförslag	Tf. Ledande byggnadsinspektör Samuli Panttila Byggnads- och miljönämnden beslutar bevilja tillstånd för miljöåtgärder för att bygga två dammar. Motiveringar till beslutet Förutsättningarna för tillstånd för miljöåtgärder enligt 54 § i bygglagen uppfylls. Åtgärden försvårar inte användningen av området för det ändamål som reserverats i delgeneralplanen och den förstör inte landskapsbilden. Övriga tillståndsvillkor 1) Innan byggåtgärderna påbörjas ska en preliminär kartläggning av sura sulfatjordar utföras inom områdena för de båda dammarna i enlighet med publikationen Nationell guide om byggnadsprojekt på sura sulfatjordar (Miljöministeriets publikationer 2022:3). Resultaten från den preliminära kartläggningen ska lämnas in till miljövårdsenheten. 2) Under byggtiden får arbetsplatsvatten inte ledas till diken eller vattendrag. 3) Projektet får varken under byggskedet eller driftskedet orsaka en försämring av vattenkvaliteten i Humaljärvi eller Ingelsån. 4) Projektet får inte försämma vattenflödet i Ingelsån till följd av transport av sediment.
Beslut	Byggnads- och miljönämnden beslutade enligt beslutsförslaget.
Redogörelse	Ärende Tillstånd för miljöåtgärder (Bygglagen 53 §) Ansökan inkom 10.3.2026. Område som ansökan gäller Ansökan gäller platserna för två planerade dammar i Kvarnby sydväst om Humaljärvi. Åtgärd Tillstånd för miljöåtgärder söks för grävning av två dammar (A och B) i enlighet med den bifogade planritningen och planbeskrivningen. Den nordligare dammen är 20 x 30 meter stor och den sydligare 40 x 80 meter. Enligt ansökan är det primära syftet med dammarna att öka den biologiska mångfalden i området samt förbättra livsmiljöerna för vatten- och

våtmarksarter. Dammarna ska erbjuda föda, skydd samt häcknings- och rastplatser för sjöfåglar, vadare och andra arter som är beroende av våtmarksnatur. Dammarna är även avsedda att fungera som lock- och rastområden för sjöfåglar som en del av fastighetens övergripande viltvård.

Till damm A leds inget vatten. Via ett rör som ansluts till damm A leds vatten periodvis från dammen till det intilliggande diket, varifrån vattnet rinner vidare till Ingelsån.

Till damm B leds inget vatten, och inget vatten leds heller bort från dammen.

Under anläggandet av dammarna får arbetsplatsvatten inte ledas till diken eller vattendrag.

Planläggningssituation

På området för dammarna gäller delgeneralplanen för Kommuncentrum, etapp 2. Den nordligare av de planerade dammarna (B) är belägen inom ett område för närrekreation (VL) i delgeneralplanen, medan den sydligare dammen (A) är belägen på ett landskapsmässigt värdefullt åkerområde (MA). Den nordligare dammen omfattas dessutom av avgränsningen för det kulturlandskapsområde kring Humaljärvi som är av landskapsmässig betydelse (ma 218) i delgeneralplanen samt av området för kulturmiljön i Sigurds, som är av lokal betydelse (ma-p 1071).

VL-beteckningen omfattas av följande planbestämmelser:

"Områdets användningsändamål är friluftsliv och rekreation. Området ska skötas så att det tryggar bevarandet av dess natur- och rekreationsvärden. På området kan man uppföra små byggnader och konstruktioner för rekreationsbruk. Trädbestånd med träd av varierande ålder ska utvecklas i skogsdungar, om inte bevarandet av naturvärden förutsätter andra åtgärder. I planeringen, användningen och skötseln av området ska man beakta bevarandet av områdenas särskilda naturvärden samt den landskapsmässiga eller lokala ekologiska förbindelsens funktion. På området ska man bevara och genomföra tillräckligt breda trädbeklädda förbindelser som lämpar sig för flygekorren."

Ma (218)-beteckningen omfattas av följande planbestämmelser:

"Humaljärvis kulturlandskap av landskapsmässig betydelse. Åtgärderna som utförs på området ska vara sådana att områdets byggnads- och kulturhistoriskt och för landskapsbildens värdefulla natur bevaras. Vid planeringen av området ska man beakta objektets militärhistoriska särdrag. För åtgärder som utförs på området ska man begära ett utlåtande av det ansvariga museet på området. Siffran inom parentes hänvisar till planbeskrivningens förteckning."

Ma-p (1071)-beteckningen omfattas av följande planbestämmelser:

"En områdeshelhet i kulturmiljön av lokal betydelse. Åtgärderna som utförs på området ska vara sådana att områdets byggnads- och kulturhistoriskt och för landskapsbildens värdefulla natur bevaras. Vid planeringen av området ska man beakta objektets militärhistoriska särdrag. Man ska höra det ansvariga museet på områdena vid åtgärder som utförs på området. Siffran inom parentes hänvisar till planbeskrivningens förteckning."

MA-beteckningen omfattas av följande planbestämmelser:

"På området får man bedriva jordbruk samt binäringar som anknyter till jordbruk och hästhållning så att de för landskapsbilden värdefulla odlingsområdena med skogsdungar bevaras. Åkerområdena ska enligt planbestämmelsen bevaras öppna."

Både VL- och MA-beteckningen omfattas dessutom av en planbestämmelse enligt vilken landskapsförändrande jordbyggnadsarbete, trädfällning och andra åtgärder som kan jämföras med dessa kräver tillstånd på så sätt som stadgas i MBL 128 §.

Hörande av grannar

Vattenområdet 257-450-876-1 förvaltas av Kvarnby fiskelag. Som granne har därför den gemensamma förvaltningsnämnden för Kvarnby fiskelag samt delägarlagen för Meiko och Kvarnby hörts. Fiskelaget har framfört följande anmärkning:

"På Kvarnby fiskelags vägnar, i egenskap av ägare till Kvarnby samfällda vattenområde och tillandningsmarken vid Humaljärvi strand, konstateras följande:

Fiskelaget har inget att invända mot projektet, förutsatt att tillstånd beviljas på följande villkor:

- 1) projektet får varken under byggskedet eller driftskedet, i samband med tömning av dammarna, orsaka en försämring av vattenkvaliteten i Humaljärvi eller Ingelsån (vid nedre loppet av sockerfabrikens vattenintag),
- 2) projektet får inte försämrade vattenflödet i Ingelsån till följd av exempelvis sedimentavsättning eller transport av löst material som orsakas av kraftig vattenavledning vid tömning av dammarna (fiskelaget har tidigare fått en förfrågan från kommunen i anslutning till detta)
- 3) som villkor för tillståndet ska gälla att sökanden, innan byggarbetena inleds, lämnar en plan till Kvarnby fiskelag i egenskap av ägare till tillandningsmarken beträffande hur den i ansökan nämnda trumman genom vattenområdet till Humaljärvi ska genomföras. Den föreslagna planen ska godkännas av fiskelagets förvaltningsnämnd."

Sökanden har gett följande bemötande till anmärkningen:

"I Ingelsåns våtmark kommer ett utloppsrör med 90 graders böj att installeras. Utloppsröret fungerar som ett skydd mot översvämning och förhindrar att våtmarken svämmar över. Röret är således inte avsett att fungera som bottenutlopp eller tömningsrör. Genom utloppsröret avleds vattnet kontrollerat nära ytan, och konstruktionen är inte sådan att slam eller sediment skulle sköljas ut i omgivande vattendrag. Ingelsåns våtmark kommer aldrig att tömmas helt. Däremot kommer vattennivån att sänkas något med cirka 10–15 års mellanrum, för att möjliggöra underhåll och rengöring av våtmarkens kanter.

I Humaljärvis våtmark kommer inga rör eller andra konstruktioner att byggas som ansluter våtmarken till omgivande vattendrag, såsom diken eller Humaljärvi.

Våtmarker bidrar generellt till att förbättra vattenkvaliteten genom att fånga upp sediment och näringsämnen innan vattnet rinner vidare till omgivande vattendrag.

I en våtmark bromsas vattenflödet upp, vilket gör att partiklar sedimenterar på botten i stället för att transporteras vidare.

Under byggskedet kan tillfällig grumling förekomma, men detta är normalt och övergående.

Syftet med en viltvåtmark är generellt att fungera som ett naturligt filter och förbättra vattenkvaliteten.

Båda våtmarkerna kommer att planeras och anläggas med hjälp av sakkunniga inom våtmarksplanering för att säkerställa att samtliga krav som ställs av Kyrksläatts kommun och Museiverket uppfylls.

Slutligen har Kvarnby fiskelag framfört att det som villkor för tillståndet bör krävas att sökanden, innan byggarbetena inleds, för fiskelaget i egenskap av ägare till vattenområdet presenterar en plan för hur den i ansökan nämnda trumman genom vattenområdet till Humaljärvi ska genomföras samt att planen godkänns av fiskelagets förvaltningsnämnd.

Sökanden har i detta bemötande utrett att i Humaljärvis våtmark kommer inga rör eller andra konstruktioner att byggas som ansluter våtmarken till omgivande vattendrag, såsom diken eller Humaljärvi. Sökanden anser därför att det inte finns behov av att presentera någon plan för genomförandet av den i ansökan nämnda trumman genom tillandningsmarken till Humaljärvi. Sökanden bestrider vidare att några planer ska behöva underställas Kvarnby fiskelag för godkännande innan våtmarkerna anläggs.

Sökanden har inte kännedom om fiskelagets interna beslutsprocess. Sökanden ansvarar i slutändan för att samtliga krav som ställs av Kyrksläatts kommun och Museiverket uppfylls.

Målet är att anlägga våtmarkerna så att de gynnar fågellivet, naturen och vattenvården. Avsikten är inte på något sätt att orsaka olägenheter för omgivande vattendrag, och därför kommer våtmarkerna att planeras och genomföras av yrkeskunniga aktörer."

Utlåtanden

Utlåtande har begärts av kommunens planläggnings- och trafiksystemtjänster, Västra Nylands museum samt Nylands livskraftscentrals trafikavdelning.

Planläggnings- och trafiksystemtjänsterna har gett följande utlåtande om ansökan:

"Ansökan om tillstånd som gäller miljöåtgärder gäller grävning av två dammar inom områden som i delgeneralplanen anvisats som VL- respektive MA-områden. Åtgärden beskrivs i ansökan enligt följande: Dammen (A), som är belägen inom VL-området, ansluts till Humaljärvi med hjälp av trummor. Dammen (B), som är belägen inom MA-området, ansluts med hjälp av trummor till angränsande åkerdiken. Med hjälp av trummorna regleras vattenståndet i dammarna så att dammarnas stränder vid behov kan skötas, till exempel genom slätter. Dammarnas djup är cirka 500–1 000 mm, och ängar planteras längs stränderna. Eventuellt trädbestånd som avverkas ersätts genom att plantera nya träd."

Planläggningssituation

För området gäller delgeneralplanen för Kommuncentrum, etapp 2, där de aktuella områdena på fastigheten 257-450-1-8 har anvisats som område för närrekreation (VL) respektive landskapsmässigt värdefullt åkerområde (MA). Med tanke på den ansökta åtgärden är särskilt de av delgeneralplanens planbestämmelser som gäller bevarande av landskaps- och kulturmiljövärden, tryggnad av ekologiska förbindelser samt hantering av dagvatten av betydelse.

Det vidsträckta åkerområdet i Ingels har i sin helhet anvisats som landskapsmässigt värdefullt åkerområde (MA) i delgeneralplanen Damm B ligger på åkerområdet i fråga. Enligt planbestämmelsen för MA-området ska odlingsområden som är värdefulla med tanke på landskapsbilden samt tillhörande skogsdungar bevaras, och åkerområdena ska hållas öppna. Damm A, som planeras på strandområdet vid Humaljärvi, ligger på ett närrekreationsområde (VL) samt inom det kulturlandskapsområde kring Humaljärvi som är av landskapsmässig betydelse (ma 218). Området ingår dessutom i kulturmiljön i Sigurds, som är av lokal betydelse (ma-p (1071)). Enligt planbestämmelserna ska åtgärder inom dessa områden utföras på ett sådant sätt att områdenas landskapsmässiga och kulturhistoriska värden bevaras. Om åtgärder som ska utföras på området ska man begära ett utlåtande också av det regionala ansvarsmuseet, alltså Västra Nylands museum.

Enligt planbestämmelsen för VL-området ska områdets natur- och rekreationsvärden samt den ekologiska förbindelsens funktion på regional nivå tryggas vid användning, skötsel och planering av området. En av delgeneralplanens centrala ekologiska förbindelser löper i öst-västlig riktning genom den mellersta delen av planområdet längs Humaljärvis södra strand mot Meiko. I delgeneralplanen har området dessutom försetts med en beteckning för flygekorrens förbindelsebehov. Enligt planbestämmelsen ska förbindelsen vara trädbevuxen och tillräckligt bred. I delgeneralplanens allmänna bestämmelser om det ekologiska nätverket anges dessutom bland annat att områden för närrekreation (VL) samt jord- och skogsbruksområden utgör en del av det ekologiska nätverk som är av regional betydelse. I enlighet med den allmänna bestämmelsen ska man i planeringen av markanvändningen och åtgärderna på området trygga det ekologiska nätverkets förbindelser så att de skogiga förbindelsernas kontinuitet och tillräckliga bredd tryggas.

Enligt de allmänna bestämmelserna i delgeneralplanen får dagvatten inte ledas orenade till vattendrag, utan de ska före det behandlas med konstruktioner som fördröjer och rengör på platserna där dagvattnen uppkommer. Detta är av central betydelse vid bedömningen av projektet, eftersom dammarna kommer att fyllas med dagvatten från åkerområdena och kan ha konsekvenser för Humaljärvi samt för Ingelsåns vattensystem via de omgivande åkerdikena.

Planläggningsenhetens utlåtande

Planläggnings- och trafiksystemtjänsterna anser att tillstånd för miljöåtgärder enligt 53 § i bygglagen kan beviljas förutsatt att projektet genomförs i enlighet med nedanstående villkor. Under dessa förutsättningar försvårar åtgärden inte användningen av området för det ändamål som anges i delgeneralplanen och förvanskar inte heller den värdefulla landskapsbilden. Planläggningen förordar projektet som villkorligt.

Vid anläggandet av dammarna ska det beaktas att de är belägna inom områden som är värdefulla med tanke på landskapet och kulturmiljön.

Anläggandet får därför, när det gäller båda dammarna, inte försämra områdenas särdrag, väsentligt förändra landskapsbildens öppenhet eller äventyra kulturlandskapets värden. Hanteringen av grävmassorna samt eventuella planteringar och konstruktioner ska anpassas till omgivningen. Dessutom ska utlåtande begäras av Västra Nylands museum i enlighet med delgeneralplanens bestämmelser.

Åtgärden får inte heller försämra funktionen hos den ekologiska förbindelse som identifierats i delgeneralplanen eller de trädbevuxna förbindelser som lämpar sig för flygekorren. Eventuell trädfällning ska begränsas till ett minimum och förbindelsernas kontinuitet ska tryggas. Träd som fälls ska ersättas med nya planteringar som lämpar sig för området, så att den ekologiska förbindelsens funktion bevaras.

Eftersom dammarna kommer att fyllas med dagvatten från åkerområdena är det särskilt viktigt att bedöma och hantera deras konsekvenser för vattendragen. Hanteringen av dagvattnet ska ordnas i enlighet med delgeneralplanens allmänna bestämmelser så att dagvatten inte leds orenat till vattendrag. Vid planeringen och anläggandet av dammarna ska det säkerställas att konstruktionerna fördröjer och renar avrinningsvatten innan det leds ut i Humaljärvi eller via åkerdikena till Ingelsån. Utloppen ska planeras så att de inte medför ökad belastning av sediment eller näringsämnen i de mottagande vattendragen. Vid dimensioneringen av konstruktionerna ska bland annat tillräcklig fördröjningstid och en renande konstruktion säkerställas. Dessutom ska konstruktionerna utformas så att underhållet kan ordnas på ett ändamålsenligt sätt och så att slamavlägsning och skötsel av vegetationen kan utföras regelbundet, samtidigt som konstruktionernas renande effekt bibehålls. Genom att följa delgeneralplanens allmänna bestämmelser kan anläggandet av dammarna bidra till att fördröja och rena avrinningsvatten och därigenom även främja målen för vattenvården."

Västra Nylands museum har gett följande utlåtande:

"Västra Nylands museum har ombetts att avge utlåtande om en landskapsförändrande åtgärd som gäller grävning av två grunda dammar/våtmarker med ett djup på cirka 0,5–1 meter inom områden som i delgeneralplanen anvisats som VL- respektive MA-områden. Den ena dammen är belägen inom det kulturlandskapsområde kring Humaljärvi som är av landskapsmässig betydelse, varför även museets utlåtande har begärts.

Damm A (20 x 30 m) är planerad på fastigheten 257-450-1-8, på östra sidan av Volsvägen nära Humaljärvis strand. Avsikten är att gräva dammen på viltåkerssidan i anslutning till skogsbrynet. Framför dammen löper ett dike, genom vilket den ansluts till sjön med hjälp av trummor. Vattennivån kan regleras med regleringsluckor. Trädfällning behövs inte.

I den gällande delgeneralplanen för kommuncentrum, etapp 2, omfattas området av planbeteckningen VL (område för närrekreation), för vilken det föreskrivs att områdets naturvärden ska bevaras. Området omfattas dessutom av områdesavgränsningen ma, kulturlandskapet kring Humaljärvi som är av regional betydelse. För detta område gäller att de åtgärder som vidtas ska vara sådana att områdets byggnadshistoriskt, kulturhistoriskt och landskapsmässigt värdefulla karaktär bevaras. Vid planeringen av området ska dessutom objektets krigshistoriska särdrag beaktas, och utlåtande från det regionala ansvarsmuseet ska begäras om åtgärder som vidtas inom området.

Damm B (40 x 80 m) ligger på fastighet 257-435-1-63, i skogsdungen på åkern väster om Volsvägen, invid Ingelsån. På platsen för dammen kommer en viss mängd ungträd och sly att röjas, men trädbestånd blir kvar runt dammen. Dammen ansluts till ett åkerdike med hjälp av trummor, och vattennivån kan regleras med regleringsluckor. I planen omfattas området av beteckningen MA, landskapsmässigt värdefullt åkerområde. Enligt planbestämmelsen ska odlingsområden som är värdefulla med tanke på landskapsbilden samt tillhörande skogsdungar bevaras, och området ska hållas öppet, med undantag för byggande som betjänar jordbruket.

Museet har tagit del av ärendet och bedömer det ur perspektiven byggd kulturmiljö och landskapsbild samt arkeologiskt kulturarv.

Museet ser inga hinder för anläggandet av dammarna med hänsyn till den byggda kulturmiljön och landskapsbilden. Damm A har ett synligt läge i landskapet, men platsen framstår som naturlig med hänsyn till terrängförhållandena. Damm B:s placering i en skogsdunge och delvis omgiven av träd gör att den i det större landskapet uppfattas som relativt skyddad. Utifrån fotografierna i ansökan förefaller båda platserna vara naturligt lågt belägna och förhållandevis fuktiga. Dammarnas utformning ska anpassas på ett naturligt sätt till den omgivande terrängen, och befintlig trädvegetation och annan vegetation längs dammarnas kanter bör bevaras av landskapsmässiga skäl. Museet har i detta skede inget annat att kommentera gällande den byggda kulturmiljön eller landskapet.

När det gäller det arkeologiska kulturarvet ser museet inga hinder för att dammarna genomförs enligt planerna. I områdesavgränsningen ma (kulturmiljöområdet kring Humaljärvi som är av regional betydelse), som berör planeringsområdet för damm A, nämns områdets krigshistoriska särdrag som ska beaktas. Inom planeringsområdet eller i dess omedelbara närhet finns dock inga kända krigshistoriska eller andra arkeologiska kulturarvsobjekt. Utifrån historiska flygbilder kan konstateras att planeringsområdena för båda dammarna har bearbetats åtminstone genom dikning under 1900-talet. Museet bedömer därför inte att områdena har någon särskild potential när det gäller tidigare okända arkeologiska kulturarvsobjekt.”

Nylands livskraftscentrals trafikavdelning har inte avgett något utlåtande om ansökan.